

KÖZMŰVELŐDÉSI, TARSADALMI, GAZDASZATI, IPARI, KERESKEDELMELI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>MEGJELEN: hetenként egyszer, vasárnap. Egyes számok 10 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben. Előfizetési pénzek a szerkesztőséghez utasítandók.</p>	<p>Előfizetési feltételek. Vidéken és Léván házhoz küldve: Egy évre . . . . . 5 ft — kr. Hat hóra . . . . . 2 ft 50 kr. Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.</p>	<p>Hirdetések. Négy hasábes, petit sor egyszeri hirdetésének helyéért 7 kr. kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr. A Nyílt-térben minden három hasábes, garmond sor díja 20 kr., mi a szerkesztőséghez előlegesen beküldendő.</p>
---	---	---

A női ipar.

A napokban nyílik meg az ország fővárosában a nőiparkiallítás.

Megmutatják Magyarország női, hogy szép-pel, nemessel és hasznossal is tudnak foglalkozni. Ott látjuk majd a mestergerendás, szalmafedelű házikók szegény lakóinak munkáját: a házi szövés, fonás és varrás minden készítményét; de ott látjuk a szalónok urnóinak szebbnél-szebb, művészinél-művészebb hímzéseit is.

Mi más az indok, mi munkára készíti ezt is, azt is! A szegény nő dolgozik a szükség kényszerítő hatalma folytán, azért, hogy családjának és önmagának a legszükségesebb tárgyakat nélkülözni ne kelljen. A másik dolgozik, hogy a kényelem és fényűzés apró, de kedves tárgyaival bennünket körül vegyen. Az elviselhetővé, ez kellemessé iparkodik tenni az életet.

Nincs semmi kétség, hogy ez utóbbi felel meg inkább az ember méltóságának, hogy az emberiség közös célja: kiemelkedni a szűk, nyomasztó, anyagi helyzetből; lerázni a korlátokat, amiket a szegénység, a gyámoltalanság és a tehetetlenség reánk rakott. Mert az ember élete nem állhat csupán tengődésből, az élvezetnek is ki kell juttatni a maga részét.

E szempontból tekintve a dolgot, csak örvendünk, hogy nőink munkája közt ott találjuk a kényelem és nemes fényűzés apró tárgyait is. Sőt végtelen örvendenénk, ha hazánk minden egyes családjában a jó élet anyira domináló lenne, hogy minden egyes nő e tárgyak előállítására fordíthatná idejét.

Sajnos azonban! — a nélkülözés, a nyomor mindinkább befészkelte magát e családok kebelébe.

És e családok nőinek nem lehet a fényűzés czikkeire adni magukat. Ezeknek a munkát iparszerűleg kell művelni.

És e szempontból fogva föl a dolgot: az országos nőiparkiallítás nem nyújt nekünk kellemes megnyugvást.

Mert bármennyire ott lássuk a női türelem és a jó ízlés minden remekét: az itt összehalmozott munkák nem változtatják meg a tapasztalható, sajnos körülményt, hogy hazánkban a női ipar az országainak sincsenek kellemes művelve, amelyek nőinknek kenyeret tudnának adni.

Pedig Magyarországon erre volna nagy szükség; mert hazánkban a szegény nő helyzete sok tekintetben kétségbe ejtő.

Vessünk csak néhány pillantást egy ily szegény család életébe.

A szegény apa boldog, ha fia születik, mert — így gondolkozik — az eltudja magát és család-

játtartani, míg a lánygyermek arra alig lesz képes. Mi várhat tőle egy oly gyermekre, akinek már világra jött az apa szívében jövője iránti aggodalmat, sokszor kétségbeesést kelt?! Egy oly gyermekre, aki sanyaru arcok közt nő föl s ki felnőve, remegéssel várja, míg jó egy férfi, aki őt nőül veszi s szülőit a további aggodalomtól megszabadítja.

Remeg a család, hogy jó-e már a megszababító; remeg a nő, hogy sokáig kelle még a családban maradni és szülőinek kétségbeeséseit hallgatnia. Van-e az ily leánynak aztán szabad választási képessége?; nem kelle elmennie ahoz, aki legelőször jó?

És létrejő a boldogtalan, a kétségbeesítő házasság, kezdődve ekként és végződve a durvább kedélyűeknél — késsel és gyilokkal; a finomabb érzékűeknél — örökös visszavonással.

Az ilyen családi élet alapja a gyermekek erkölestelenségének, szüli a korrupciót, mérgezi meg a társadalmat s fölgatja föl az államot.

És mindez történik azért, mert a nőt nem ruházza föl társadalmunk azokkal a fegyverekkel, amikkel az magát az élet harcában tisztességgel keresztültörni tudná. Nem adja kezébe az eszközt, mivel magát, esetleg családját föntarthassa úgy, vagy csak megközelítőleg is úgy, mint egy férfi.

Ez eszközök egyike volna mindenesetre a női ipar (más eszközökről talán máskor).

De a női ipar nálunk csaknem kizárólag az u. n. kézimunkából áll. És ez is a házi szükségletek kielégítésén túl alig megy, míg Csehországban és Svájcban a fehérhímzés és csipkekészítés, mint népi ipar, milliókat és milliókat juttat a szegény nők kezébe. Pedig ott, a kézi gyártás mellett, a gépgyártás is ki van fejlődve.

A kézimunkán kívül pedig iparág hazánkban alig van, amely a nőnek kenyeret tudna adni.

A házi ipar ezer és ezer neme mind művelésre vár és hasznos keresetet ígér.

A selyemtenyésztés a kis Lombárd-Velencének évenként 50 millió forintot juttat és e munkában a nők tevékeny részt vesznek.

De minek soroljuk föl tovább a női ipar, a női foglalkozás különböző nemeit. Elég azt megjegyeznünk, hogy azok fölkarolása nélkül nem éretik el soha a jólét; jólét nélkül pedig nem lesz soha függetlenség. És míg nőink nem függetlenítik magukat anyagilag, míg nem áll előttük a biztos és tisztos megélhetés lehetősége: addig nem rendelkezhetnek szabadon szívük és kezük fölött; addig pedig a családi élet boldogsága nem lesz biztosítva.

És itt nem mulaszthatjuk el, hogy kifejezést ne adjunk afölötti csodálkozásunknak, hogy míg nőink nemes szíve minden eszközt megragad a sebesültek, árvák és más szenvedők

bajainak enyhítésére, addig elmulasztanak módot keresni, ami által saját nemük elhagyatottabbjainak jólétét, függetlenségét és boldogságát előmozdítani képesek volnának.

Majd talán az országos nőiparkiallítás fölkelti bennük ezt a gondolatot.

A tüzoltói intézmény.

Örömmel olvastam a becses lapja 24 számában azon czikket, mely a tüzoltó-egyletekkel foglalkozik s engedelmével bátorkodom ez ügyben néhány szót én is elmondani.

Szerintem a tüzoltói intézményt kevésbé az áldozatkészségre kellene utalni, mint az jelenleg az egyleti viszonyoknál van; hanem a városi, a megyei hatóságoknak és a biztosító-intézeteknek is érdekükben, sőt kötelességükben állana az intézmény fölkarolására nézve mindent megtenni.

Megyénkben egyetlen tüzoltó-testület áll föl, a lévai; ez is csak tengődő életet folytat, mert vagyona semmi, jövedelme nagyon csekély, szerei hiányosak s a közönyösség iránta napról-napra nagyobb. Nagyon jellemző, hogy nincs az egyletnek egyetlenegy működő tagja sem, kinek saját háza volna s mégis az egyletnek minden tagja fölládozza egészségét, sőt életét is a czélnek. Elvárható volna polgárságunktól, hogy ha már saját személyükben nem csatlakoznak az egylethez, ne vonják el legalább segédeiket, akik a gyakran vásárokra menő iparosaink tűzhelyeinek megvédésére legalább közreműködnének.

De a polgárság által való lelkes fölkarolása mellett is megmarad a fönt említett hatóságoknak a maguk föladata.

Igy a városi hatóságnak teendője — sőt talán szabályokon alapuló kötelessége — volna, a vízhiány elhárításáról gondoskodni. Ez a legnagyobb akadálya az amugy is gyöngye, egyleti működésnek. Fölmelegíteni kellene a még ugyis fönlálló szabályok azon pontját, hogy az 50—60 előfogattal rendelkező polgárság, büntetés terhe alatt, köteleztetnek a vész színhelyére vizet szállítani. Elrendelni városzerte, hogy a Péczei patak szabályozása következtében, a kutakban csökkent s nyáron végtép elenyészni szokott vízmennyiséget, a kutak mélyítése által, emelni kell. Gondoskodni a régi vízmerítő helyek helyett újabb, közelebbi, vízszelő helyekről; a piacon s több helyütt nyilvános kutakat föllállítani. Minderről városunk hatósága volna hivatva gondoskodni és pedig annál is inkább, mivelhogy, ha az új, tűzrendőri törvény (mely mult évben az országában ugyan nem intéztetett el) egyszer valahára életbe lép; polgárainkat ezen törvény nem találná készületlenül és kisebb teher és kiadásul fogná terhelni; annak foganatosítása és keresztülteltele pedig kevesebb fáradságába kerülne.

Megyei hatóságnak szintén hivatva volna e téren igen sokat tenni, különösen anyagi tekintetben. Így Léva városának tűzkerületét, t. i. azon kerületi helyeket, melyek veszely idején segélyben részesülnek, némi pénzáldozatok megtételére szorítani, mint az más megyékben is történik.

Ezek és ilyenek által az egyletet fölvirágoztatni nem hogy czélszerű, jó; de kötelesség volna.

Mit tesznek végre biztosító-egyleteink?; semmit!; kivéve egyet: az általános, magy. biztosító-intézetet; ez bizonyos összeget ad; de azt sem ingyen; a többi intézet, legkivált azoknak itteni képviselői az egylethez valóságos mostohák. Pedig kívánatos volna, hogy ezek az intézetek mind, habár csekély összegekkel, járulnának az egylet szükségének fűdőzéséhez és ügynökei hnmánusabban viselkedjenek egyletünk irányában.

Ezek azok, amik, szerény nézetem szerint, figyelembe veendő a tüzoltói intézmény körül s amiket még kellene tenni a czélból, hogy megvédhető legyen legalább polgártársaink vagyona azon elem pusztítása ellen, mely örökre megemészt s így egyeseknek államnak és biztosító-intézeteknek sokszor rémületes károkat okoz.

Különfélék.

— Ötvenéves írójubiläumát ünnepelte meg B o t k a Tivadar, hazánk egyik legnagyobb történettudósa, kit életének 80-ik születésnapján bars megyei tisztelői s barátai a szklenői fürdőben leptek meg, hogy érzelmeiket kitárják a jó barát és a nagy tudós előtt. Az ünnepély a nagy férfi jelen életmódjához alkalmazva, szűk körben, egyszerűen folyt le. Lakásán lépték meg az ünnepeltet, ki a tisztelgésről semmit sem sejtett. Először M á c s a i Lukács, Léva város polgármestere, szólt az ünnepelthez; kiemelte különösen őt, mint az emberiség javáért önzetlenül küzdőt, minden szépért és nemesért egyaránt lelkesedőt és éltette, mint a valódi barátság képviselőjét s a jellemző példát a nagy tiszteletben álló férfit, mint a nemzet haláljára s az Akadémia kitüntetésére legméltóbb tudóst, ki nagyságához illő teljes visszavonultságban küzd még ma is nemzete, hazája érdekeiért. Végre a z i r o d a l o m m a l f o g l a l k o z ó k n e v é b e n fejezte ki hódolatát s a Bars egy diszplendányát, (mely az ünnepelt életrajzát s eddigi irodalmi munkásságának főtüntetését foglalja magában), egy művészi kivitelű albumba rejtve, nyújtá át a meghatott férfinak. E beszédnek végeztével az ösztudós elérzékenyedve fejezte ki köszönetét a megemlékezőknek s a jelenvoltakkal kezelt fogva, ígerte, hogy erejéhez mérten, ezután is szolgálni fogja hazáját. A derék férfi életerejét sok fiatal irigyelhetne még s így, ígértenél fogva, bizton várhatjuk nemesak Bars megye monográfiáját, mely már kéziratban készen van s melynek megjelenését mindegyes és a tudományos világ epedve várja, hanem további munkálkodását is azon a téren, amelyen 50 évig oly fényes eredménnyel működött. Aldás kísérje tovább is minden lépteit!

— Aranyos-Maróthról írják lapunknak, hogy az állami leányiskola VI. odik osztálybeli növendékei az idén nem tanúsítottak oly előhaladást, mint a múlt évben. (E tudósítást a jó hírek örvendő, állami intézetről csak föntartással közöljük Szerk.)

— Katonai verekedés. F. hó 3-án, a Szentháromság szobra körül két honvéd altiszt és néhány köztiszt nagyon is katonásan viselte magát. Kivont szuronnyal banda-bandáztak s ütöttek, amit értek. Mindenesetre elvárjuk, hogy a fölhevült hadiak vérét az illető parancsnokság kisé lehüti.

— A nőparkiállításra elküldendő munkák Léván, az Oroszlán-vendéglő nagy termében, vannak közszemlére kitéve s 10 kr. belépti-díj mellett megtekinthetők. Valóban nem tudja az ember, hogy mit csodáljon: a nagy türelmet, vagy a páratlan ügyességet, melyről a gyönyörű munkák fényesen tanuskodnak. A kiállítást R i m a n ó c z y Antonia öngyógyásza rendezte, többek közreműködésével. Az egyes tárgyak jó izléssel és kellő világitásban vannak elhelyezve. Nem ajánlhatjuk eléggé helybeli, mint vidéki közönségünknek, hogy e kiállítást megtekinteni el ne mulasztja. Jövő számunkban visszatérünk reá.

— Bolemán István, győri plébános ur, a német lovagrend keresztjével lett kitüntetve.

— Kedden, Völgyi Györgyné jutalmául, Halm Frigyes kettős színműve: „Griseldis, a szénégető

leánya“ kerül színpadra, melyre előlegesen föl hívjuk a n. é. közönség figyelmét.

— Megjelent és hozzánk beküldetett a P o s t a t t y i E l l e n ö r első száma. A lap hetenként jelenik meg s a magyar postatisztek érdekeit képviseli. Szerkesztője J o a n o v i c h G y ö r g y, Pesten. Előfizetési ára: egész évre 6 frt.

— „Jelentem alásan: szükevény vagyok.“ A pozsonyi, katonai parancsnokság a napokban Budapestről egy csomagot kapott. Mily nagy volt azonban a felbontással megbízott tiszték meglepetése, mikor a csomagot fölnyitották s abban egy vadonat új „uniformist“ találtak, azon megjegyzéssel, hogy volt tulajdonosának szerencsésen sikerült megszökni s most van szerencséje az általa viselt ruhát „alásan“ visszaküldeni.

— Bátor leány. Nyitrán a napokban egy 5 éves, kis fiú a vízbe esett. Már-már a hullámok áldozata lett, ekkor azonban egy M a r c i e s Erzsébet nevű szolgáló ment arra, ki nem sokat habozva, ruhástól beleugrott a vízbe és a kis fiút kimentette.

— Kik a közgazdaság-, pénz-, ipar-, kereskedelem-, biztosítás- és közlekedésügy iránt érdeklődnek: azoknak az új felvétel alkalmából ajánljuk a „Magyar Pénzügy“ című szaklapot, mely Budapesten, K o r m o s Alfréd szerkesztése mellett, hetenként, a főntebb említett szakokba vágó, érdekes tartalommal, jelenik meg. A „M. P.“ „Általános Sorsolási Értesítő“ rendes ingyen-mellékletén pontosan, röktön, a megejtett huzás után közli az összes sors húzásilajstromokat. Miután a „Magyar Pénzügy“ már eddig is, szakkörökben, osztatlan elismerésben és a hazai sajtó részéről egyhangú dicséretben részesült, előfizetési ára pedig, az tartalma (1 1/2 év) és csinos kiállítása dacára, az „Általános Sorsolási Értesítő“-vel együtt, negyedévre csak 1 frt. 50 kr.: föl hívjuk a t. közönség figyelmét ez egyetlen ilyenmű, magyar szaklapra és a német sorsolási lapokat („Merkur“, „ent.) rendelő közönségnek inkább ezt ajánljuk. Előfizetőnek beillik minden pénzintézet, kaszinó, olvasóegylet, iparoskör és tehetősb kereskedő is. A „Magyar Pénzügy“ kiadóhivatala (Budapest, Váci-utca, 10.) kívánatra mutatványpéldányokat szívesen küld.

— A debreczeni iparmű-kiállításra oly tömegesen érkeznek a bejelentések az ország különböző részeiből, hogy a kiállítási végrehajtó-bizottság elnöksége szükségesnek látta a bejelentési határidőt f. évi augusztus 1-ig meghosszabbítani. A kiállítási tárgyak pedig beküldendők augusztus 1-től augusztus 10-éig. Értesítetnek ennél fogva mindazok, kik a kiállításban résztvenni óhajtanak, hogy a főntebb határnapig kiállítandó tárgyaikat bejelenteni igyekezzenek.

— A megtámadott igazság érdekében. Ez alatt a cím alatt Ar-Maróthról egy hosszabb cikket vettünk, amelyből szükségesnek tartjuk a következőket közölni: „Thull Adrienne esete nagy szenzációt költött, különösen megyénk székhelyén: Ar-Maróthon; az őszinte részvét általános. De e mély s általános részvét mellett, viszont mély s általános igazságtalanság és elfoglalt ítéletek keletkeztek, úgy, hogy a szerencsétlen eset majdnem közvetlen okozóul, az intézet jelenlegi tanítónői emlegettetnek. Az igazság érdekében a következőket hozom föl röviden: Thull Adrienne hajlamaival meg nem egyező

pályát választott, vagy erre szorított. Elemi, képesítő vizsgáját letehetette ugyan; de azért, — részint mivel képezdei tanfolyamot végig nem hallgatott s így magát különösen a felső iskolai, gyakorlati tanításban nem gyakorolhatta, részint hivatalossági hiányában, — szellemének e teréni bizonytalansága, mindig legyőzhetlen akadályokat gördítettek útjába, minnek természetes következménye lön az ingadozás a tanítás terén. Ily módon a felső két osztály eredménye kecskára lön téve; annál is inkább, mert az elhunyt tanítónő nem felsőbb, hanem csak elemi osztályokra volt képesítve s a felsőbb iskolához való, ideiglenes kineveztetése csak jóbiszemüleg, vizsgaletelételek kötelezettsége mellett, történt. — Ezek folytán az igazgatónő, ki az intézet eredményéről, a többi osztályokban közvetve, a maga osztályaiban (hol Thull A.-nel együtt működött) közvetlenül felelős volt: már kötelességből s saját érdekében is, szeliden, majd erősebben is, önképzésre intette segédjét s helyesebb eljárásra joggal utasította. Ezt azonban a leánya nem igen szívesen, sőt d a e z e z a l fogadta s így e miatt társnői között, természetesen, békétlenségek keletkeztek; de nem külseje iránti irigykedések ből, mint némely, fölületesen ítélő egyén emlegeti. A tények a tanítónőket a haláleset részbeni okaiul sem avathatják. Tudva lévő dolog az: hogy Thull Adrienne kinevezésében egy évi határidő engedtetett felső-iskolai vizsgájának letételére, mely vizsgáját, készségtelensége miatt, le nem tette s midőn lemondása után miniszteri kedvezményből ujjalag egy évi határidőt nyert, sőt állomásán is meghagyatott: az életbölcséssel nem bíró leánya nem vártta be az új határidő letelését, hanem minden komolyabb előkészület nélkül Budára megy s ott már az írásbelin megbukik, miáltal a kislelt leány kiragadtatott természetes pházisaiból s az elégedettség, kétségbeesés örvényébe, ezek után pedig, természetesen, a halálba sodortatott. Mivel hajlamaival meg nem egyező pályát választott, ezért, de nem a tanítónőkre fogott intriguák által, veszett el a boldogtalan; mely intriguák, ha lettek volna is, nem lehettek olyanok, hogy egy egészes, önálló lelkiületet — ha ró is — az elkeseredésig juttassanak, akkor, midőn a szabadulásra könnyebb ut is van: áthelyeztetés kérelmezése más intézetbe, stb. Azon mesékre pedig: „hogy a leányka jóakarattal utba nem igazított“, „hogy tapasztalatlansága nem vétetett figyelembe“, stb. ezekre nézve már főntebb említést tettem, felhozva az igazgatónő s társnőinek e részbeni kísérleteit; de nyomatékuul még fölemlitem, hogy a népközlői gyakorlati tanításban is igen jártas, megyei, kir. tanfelügyelő szubroza utasítást s jóakaratu tanácsokat adott a leálynak, valamint arra nézve is, hogy idősb társnői iránt simulékonysággal viseltessék. E részben nem mulasztott el hatni az intézeti gondnokság sem. Sőt e sorok írója azon helyzetben van, hogy az igazság megvédése érdekében hivatalos adatokat is közölhet, annak bebizonyítására: hogy Thull A. nem társnőinek zaklatása folytán mondott le állomásáról; hanem egészen más indokból, melyet azonban a többi tényekkel együtt elhallgatnom kell, mert a meghalt emlékét tovább bolygatni én nem akarom. Thull A. meghalt; őszintén fájjaljuk esetét; ő már nem szenved; de az intézet s testületének hírneve is tisztességes kérdés, és részvétet szintén érdemel.“ — — K. Zs.

Tárcza.

Költevények és sajtóhibák a tárczában.

Mint mindenütt, úgy a „Tárczában“ is, történik hiba, az úgynevezett „sajtóhiba“. Ez abból áll, hogy a szép és csinos költemény elfordítva, kifordítva, más — és sokszor kómikus alakban és értelemben kerül ki a sajtó alól. — Az ilyen esetek pedig gyakoriak és rendszeren a költő tekintélyén ejtenek csorbát.

A betűket, tudjuk, hogy a sajtóba szedi egy élőlény: a betűszedő. Ez a legtöbb esetben oka a sajtóhibának, no persze nem akaratból, hanem mindnyájunkkal közös azon gyengeségből, hogy unalmas munkája közben a munka sürgős volta kapkodóvá, az ablaka előtt járó-kelők szórakozottá, a költemény szelme lelkesültté, a kedvesének adott rendez-vous pedig feledékenyvé teszik a betűszedőt —; így aztán nem csoda, ha a költemény egyik-másik kifejezése sajtóhibává változik.

Egyébaránt vannak még egyéb sajtók is; ilyen péld. a többi között a pénzesimáló szerszám: a pénz-sajtó, ebben sajtólják a bankót, az arany-, ezüst- és rézpénzeket. Oh!, ez kedves egy gépezet!, ezen nyugszik és forog a világ tengelye, csak az a kár, hogy nem lehetünk mindnyájan egy-egy ily masina birtokában. No, de hisz akkor annyi tengelyvel kellene birnia a földgolyónak, hogy akkor talán a föld nem is foroghatna. . . Különbösen hagyjunk ennek békét és csak annyit említsünk meg, hogy a pénzsajtóban ritkán (?) történik sajtóhiba, — kivéve azt az esetet, midőn egynémely, jóleltű atyánkfianak ajtóküszöbjé alatt oly garabonczás tünemény fejlődik ki, hogy minden be- és kilépéskor a küszöb méhében egy-egy újdonság új bankó születik; igaz, hogy az ilyen bankón találatni egy kis lényegtelen sajtóhibát, de e miatt

bátran forgalomba jöhet és hozza a jó, ingyen hasznos a bankópréslőknek; de okozza is aztán garmadaszám a lényeges sajtóhibákat az állam Tárczájának rovására.

Igazság! — a tárczáról még nem is szoltunk bővebben, pedig ezúlnk volt kimutatni a viszonyt a költemények, sajtóhibák és Tárcza között. — A tárcza eredetét a világtörténetből lehet kimutatni. Tárcza mindig volt, mióta férfi és nő létezik a földön.

Az első tárcza akkor keletkezett, midőn az őskor, legelső szerelmes átölelte kedvesét; mert ez alkalommal k i t á r t a karjait s így ölelte keblére szerelmét, így sugta annak fülébe érzelmeit, így hallgattatta azzal szívének dobogását. Innen van, hogy az emberi szív egy bugyellárist képvisel; mert a szív ép úgy kitartható és becsukható, mint a tárcza; a szívnek is van tartalma, mint a tárczának: lehet a szív tele érzellemmel, mint a pénztől dagadó erszény, lehet a szív türes és ekkor hasonlít a lapos bugyelláriszhoz.

Sajátságos rokonszeny létezik a tárcza és szív között, mert teli állapotban mindkettő mozogni kezd és addig nem nyugszik, míg magát ki nem tárja, ki nem üríti. Ha szíved megtelt valaki, vagy valami iránt érzellemmel: akkor nyilatkoznod, érzelmeidet kitérnöd kell; ily esetben tárczád is nyilatkoznod óhajts s nyilatkozzván: megszabadul terhetől, valamint a szív érzelmeitől.

Az is különös, hogy mi, közönséges emberek, a tárczát épen szívünk táján rejtjük kebelünkbe, míg ellenben a nagy költők tárczájukat ruhájok külső zsebeiben hordják.

„Tehát, tulajdonképen, ki a nagy költő?“
Nagy költők: pl. Vörösmarthy, Schiller, Goethe, Petöfy, Arany, kiknek költeményei világszerte ismertek; de a nagy költők másik nemé nem a poétai légkörben mozog, hanem a pénz-költészet terén szerzi babérait.

Valamint a nagy poétáknak, úgy a nagy pénz-

költőknek is vannak költeményeik. A poéták szívök rejtekéből kiköltik az érzeményeket s ezeket költeménynév alakítják, a pénzköltők ellenben a tárczából kiszedik a költeményeket; — amazok tehát a költemény anyagát: az érzeményt kiköltik, s emezek a költemény anyagát: a pénzt elköltik, mert szerintük a pénz nem más, mint anyaga — az elfuészoló költészetnek.

Es különös, hogy míg a nagy poéták kevesen, a kis poéták pedig számosan vannak: addig a pénzköltészet terén kevesebben vannak a kis, mint a nagy költők.

Ugyan mi oka e vizsátságának?

Erre könnyű a felelet. A világ csak igen nehezen ismer el valakit nagy poétának s így a legtöbb egyén kis poéta marad, mert nem nagynak született. „Poeta non fit, sed nascitur.“ — De a pénzköltészetben már a kisebb tehetség is hamar figyelmet kelt és pedig azért, mert a poétának meezénás-publikumra van szüksége, míg ellenben a pénzköltő már maga meezénása saját közönségének. — A nagy poétát megéltetik, megtapsolják — ez az összes jutalma; a nagy pénzköltőt már több elismerés jutalmazza: dícsérik, magasztalják, messziről megsüvegelik, megölelik sőt még meg is — esökölják.

— Nagy poétává kevesen lehetünk. De minek is?, ha nem születünk arra! A pénzköltészet pályája hálásabb. Rajta tehát, ha nagy poéták nem lehetünk, legyünk nagy költők. Mit nekünk a vers, ez eszményi köpönyeg!, a költeményeink csak zsebileg zengzengenek. Bátran elmondhatjuk, hogy a magyar nép, keleti phantáziájánál fogva is, a legelső helyet foglalja el a nagy költő nemzetek sorában, így kívánja ezt a kor, így a kultivált civilizáció szelleme. „Oh dicső kor!, dicső pénzköltészet!, mely vers merne versenyezni veled?!“

Volt-e valaha, lesz-e, van-e párjuk a pénzköltészetű fajoknak?!, minők pl. a miatyánkban emlegetett

— **A magyarosodás érdekében** Abaujmegye akkor, midőn a belügyminiszter által a fegyelmi uton kiszabott bírságpénzek hovatfordításáról és kezeléséről szóló szabályrendelet megalkotására fölhívott, azon hazafias határozatot hozta, hogy a megyei tisztviselőkre és kezelő személyzetre kiszabandó bírságok a megyebeli, tótajku lakosság magyarosítására lesznek fordítandók. Most pedig az iránt hozatott határozat, hogy a jelzett irányban szerzett érdemek és mily mérvben megjutalmazása szabályrendeletileg szabályoztassék. Elvül előle is kimondatott, hogy főleg a tanítók és iskolába járó gyermekek fognak jutalmaztatni. Minthogy pedig az eddig begyűlt bírságpénz csak 194 frt 56 krt tesz, elhatározatott, hogy a jutalomkiosztás csak akkor kezdődhet, amikor ezen bírság-alap már 1000 fitra fölszaporodott.

— **A külföld magyarja.** Gr. Pálffy Ede, mint a Pester LII.-nak Prágából jelentik, Prágában 800.000 frtért megvásárolta a Fürstenberg herceg-féle palotát; állandó tartózkodásra Prágába fog költözni.

— **Az utósó ítélet.** Az olasz lapok közlik Leonardó Aretiusnak (ki a 14. században halt meg) jóvendőségét, mely a próféta „Aquila Volante” című könyvében van megírva s mely a világ elpusztulását 1881 november 15-ikére tűzi ki. A világ elpusztulásának programja, mely különben 15 napig tart, a következő: az első napon a tenger kiesap partjain s a másodikon benyomul a föld belsejébe; a harmadik napon elvész minden folyóvíz, a negyedik minden tengeri állat és az ötödiken a madarak; a hatodik napon minden ház összedől; a hetedik a sziklák hasonlóképpen eszekecsnek. A nyolcadik napon földrengés lesz; a kilencediken a hegyek leomlanak; a tizediken minden ember megnémul; a tizenegyedik megnyílnak a sírok; a tizenkettődik a csillagok lehullanak; a tizenharmadikon meghal minden ember; a tizennegyedik én és föld megég s aztán a tizenötödiken lesz a föltámadás és az utósó ítélet, ami e szerint épen András napjára esnek.

Rövid hírek. A nyitra - nagytapolesányi szárnyvasut előmunkálatai már az egész vonalon befejeztek. — **A trónörökös** állítólag odahagyja Prágát a németek üldözése miatt s Magyarországon fog letelepedni. A Pozsonyv. Lap Pozsonyt ajánlja lakóhelyül, mert — mint mondja — Pozsony Bécshez igen közel esik. — **Gróf Károlyi Pistanak**, ki tudvalevőleg Zichy Ferraris Vikor gróftól párbajban hálálosan megsebesítette, a király megkegyelmezett. — **A vadászati jegyek** ismét félévre adatnak ki, juliustól decemberig, 6 frtért. — **Olesó pénz.** A M. Pénzügy azzal örvendeztet meg, hogy a kamat folyton lejjebb fog szállni, mert a tőkék előállítására annyira meghaladja a produktív fogyasztást, hogy a töké tartósan fog csökkenni értékében és csak a korlátolt töké, különösen a föld birtok, fog értékében növekedni. — **Az állami erdősízek** egyenruhát fognak kapni; lesz tehát ismét egy új egyenruha. — **A kisbirtokosok** földhitelintézeté júniumában 122 félnek 128 ezer frt. költséget engedélyezett. — **A választások** eredménye, mely a kormánynak nagy többséget biztosít és a kedvező, termelési kilátások már is éreztetik hatásukat: a Rothschild-csoport a magyar aranyáraké konverzióját már most rohamosan akarja eszközölni. — **Román Miron**, erdélyi, román érsek, magyar érzelmű körlevelét a román lapok gyászkeretben tették közzé. — **Budapest és Bécs** közt új vasutat terveznek; az osztrák kormány azonban szeretné meg-

akadályozni a vasut kiépítését. — **Még is csak javul** ami helyzetünk. Eddig egy értékpapírunkat sem tudtuk belföldön elhelyezni; az újabb kibocsátott, tiszai sorsjegyek pedig nagyobbbrészt ideben vásároltattak meg. — **Németország** azért nehezíti meg szarvas-marháink bevitelét, mert nincs kielégítő törvényünk a marhavész ellen. — **Milán**, szerb fejedelem, legközelebb Ivánkára (Pozsony mellé) megy. — **Az északamerikai Egyesült államok** elölkét: Garfieldet egy vasuti állomáson megölték. Nagy testi ereje megmentheti őt. — **A román kormány** elhatározta — mint az E-s-nek írják —, hogy Bukarestben a kereskedők és iparosok csak román ezégeket alkalmazhatnak, más nyelvű föliratért évenként 100 frankot kell fizetni. — **Nő-tűzoltók.** Württembergben negyvenkét leány csapat föl tűzoltónak. Van egyenruhájuk és pléh-kannájuk.

Közgazdaság.

Cselédeink állásáról — a mezőgazdaságban.

Az általam itt fölhozott tárgynak kidolgozásánál azon eszme vezérelt, hogy a nagyérdemű közönség becses figyelmét cselédeink sorsára, ezek mind anyagi, mind szellemi fogyatkozásainak okaira, illetőleg ezen okok kutatására fordítsam.

Gyakran tapasztalható, hogy a cselédség, dacára annak, hogy konvenczióját élelemszerekben, terményekben, bevetni való földben és pénzben, jó minőségben és illő módon, urától megkapja, mégis: alig tud megélni. Hogy ennek mi a következménye, a praktikus gazdaságok eléggé tudják. A cseléd más forrásokat keres, hogy szükségét fedezhesse és e forrásokat ura vagyonaiak megosonkításában találja; szóval: nem ismerve a különbséget enyém s tiéd közt: a másét magáéva teszi; innét van az gazdának bizalmatlansága cselédei iránt és ennek egyszersimint káros hatása az, hogy gyakran egynek hibájáért mind bünhődik; a gazda eme bizalmatlansága erkölcsileg is rossz hatású. Gyakori, sőt leggyakoribb azon eset, hogy a cseléd előleget, költséget, nagyobbbrészt pénzben, vesz föl, hogy legalább rövid időre bajján segítve legyen. Költséget vesz föl a cseléd, természetesen előnyös kamatokkal a hitelezőre nézve, ami a hitelezőre annál előnyösebb, mert az, amellét, hogy nagy kamatokat szed, mit sem közközvet, mert a hitelező rendszeren valamely jó szomszéd, ki türelemmel bevárja a konvenczióból kiadásának idejét, hogy aztán foglalhasson. E drága kamatokon kívül, van még egy más mód, mely a cselédség elszegényedését előmozdítja és a hitelező sorsán, épen oly arányban javít s ez az, midőn az ur levonván cselédje konvencziójából annak tartozását, azt cselédje hitelezőjének oda adja. Ez eljárás, természetesen, helytelen; mert az illető urak, összeköttetésbe helyezvén magokat ezen emberekkel, cselédek bizalmát elvesztik és ezzel együtt tekintélyüket is; viszont a hitelezők uszoravágját csak növelik, mert e költsönügyletnél közközvet épen nincsen. Nem ritkák továbbá azon esetek, midőn az ur vétkes könnyelműséggel szerződött oly szegény sorsú cselédet, ki, végszükségben, bármire kötelezi magát, bármily silány föltételek alatt dolgozni akar, hogy magát a végenyészettől megmentse; azon urak, kik a cselédek munkaképességét, a szegények e tökéjét szívtelenül kiszákmányolják, csaknem oly viszonyban állnak cselédeikhez, mint az uszoras alósához; ezekkel

foglalkozzék a büntető-törvény! Ily uraknál aztán a cseléd konvenczióját rossz minőségben kapja; a gabna rossz, a bevetni való föld silány, pénz aránylag kis mennyiségben kap; sőt mi még több, lakása is rossz, mert az ily példánygazdaságoknál két, sőt néha (ritkább eset ugyan), három család együtt lakik, egy szobában. Az ily olesónak látszó cselédség rendszeren a legdrágább szokott lenni, mert munkája silány és a szükség nagyobbbrészt arra kényszeríti, hogy ura iránt hűtlen legyen. Ily körülmények közt a cseléd kétség kívül tönkre jut és okozója ennek: saját gazdája.

En e baj okait nagyobbbrészt a nép iszákosságában vélem föltalálhatni; ez teszi tönkre népünket. Orvoslandó ezen baj, még pedig minél előbb; belátja ezt mindenki, kit a testvérszeretet szánalomra indít ez osztály iránt; mert ezek jólétével szoros összeköttetésben áll mindnyájunknak jóléte. Az iszákosság anyagiilag teszi tönkre népünket; a véres verejtékkel szerzett vagyont könnyelműen erköli és ez oka a gyakori elszegényedésnek; pedig ezen osztály elszegényedése sok, igen fontos iparágat veszélyel fenyeget; nélküle virágzó ipar, kereskedés és földművelés nem gondolható. Kell-e említenem, hogy az iszákosság mily hatással van a szellem tevékenységére? hogy szellemi tevékenységről szó sem lehet, ott, ahol az eltompult ész gondolkodni nem képes. Szomorú kép ez, melyet föltárok, meglehet némi túlzással; de hiba-e ott, oly ezéltől tulozni, hol a közjó érdekében oly kört törekszünk elhárítani, mely gyorsan terjed s veszélyes? De mikép gondolható e baj elháríthatónak? Adjunk cselédeinknek jó példát, intstük őket s bizonyítsuk be tettekkel, hogy sorsukon javítani törekszünk; fizessük jobban cselédeinket. Hogy szellemi kiképzettésük által gyökeresen orvosoljuk a bajt; az tagadhatatlan; gondoskodjunk tehát arról is, hogy cselédek gyermekei iskolába járjanak s így legalább a legszükségesebb ismereteket megszerezhessek. A tankötelezettséget a törvény szabályozza ugyan; de közbenjárásunk szükséges ott, hol ez kijátszva lesz. A tanyai lakosok gyermekeinek oktatásáról azon községek kötelesek gondoskodni, melyekhez a tanyák tartoznak és pedig vagy tanyai iskola állítása által, vagy oly határookban, hol a tanyáknak egymástól távolsága miatt, tanyai iskolák a célnak meg nem felelnek: járó-kelő (ambuláns) tanítók alkalmazása által. 1868: 38. t. ez a tankötelezésről. Engedjük meg cselédeinknek, hogy vásár- és ünneppalok az isteni tiszteletet meghallgathassák; ne kényszerítsük munkára oly ünneppalok, melyeken ezt vallásuk tiltja. Gondoskodhatnák az állam is eszközökről a kitűzött ezélt elérésére; így — az iszákosok hüntetése talán nem volna egészen alkalmatlan eszköz. Bizonyítékot nyújt arra nézve, hogy történetek-e már kísérletek a munkások sorsának javítására: Angolország, Németország, Belgium és Franciaország, hol számos alakzataival az aszszociációknak találkoztunk, melyek az alsóbb osztályok anyagi és erkölcsi állapota könnyebbítésére jótékony befolyásnak.

Sok érv hozható még föl, melyek intézkedések szükségét bizonyítják az említett ezélt elérésére; én csak azon ezélt ohajtottam elérni, hogy önök becses figyelmét, tisztelt olvasók!, az itt említett tárgyra fordítsam,

Missák Pál.

T a n ü g y.

A család és a népiskola.

„Boldog, ki gyermekkorát a szeretet édes köteléke által egy egészszű fizűtt családban köreiben töltheti.” Lubrich Agost.

A régi római anya gyermekeit mondá legdrágább kincsének. És ez így van ma is, nemcsak az anyákra, hanem az apákra vonatkozólag is. Mi lenne a szülők legnagyobb, legföltettebb kincse, ha nem a gyermek? Hiszen az élet ezer és ezer bajai között másutt hol lehetnének vigasztalást, mint a csendes, családi körben, hol a gyermekek ártatlan mesolyai elfeledtetik a nyomasztó terheket, melyek már-már összeroskadással fenyegetnek. Nagyobb örömet, több erőt a ránk háruló küzdelmekhez, Antüsként, hol találhatnánk, mint abban a szeretet édes köteléke által egy egészszű fizűtt, család körben, ahol a gyermekek vidám csevegése, gondatlan játszadozása s az a beszédekben, tetteikben nyilvánuló ártatlanság — nem a legszebb, nem a legmagasztosabb érzelmekkel tölt-e el? Az a szeretettel teljes ragaszkodás, melylyel a gyermek roánk, szülőire, tekint, rajtunk csügg s magát — mintegy tehetetlenség érzetében — teljesen reánk bizza: nem fokozza-e lankadni kezdő erőnköt, nem tesz-e fáradhatatlanná, nem önt-e új erőt minden szülőbe, akinek csak józan gondolkodása s romiatlan szíve van? . . .

Miért adjunk rá feleletet? Hiszen lehet-e más-ként?

Az a remény, melylyel gyermekeinken csüggünk s mely által tőlük várjuk legnagyobb örömeinket e földön, tőlük várjuk a megelégedést, mely szívünket eltöltve, nyugodttá, mondhatni boldoggá tegye agg korunkat: nem ösztönöz-e a legnagyobb fáradalmak leküzdésére? nem teszi-e tetteink rugójává, központjává gyermekeinket, úgy, hogy minden szándékunk, minden tettünk csak javukra irányul, csak az ő javukra hárul?

S e remény mennyi jót tesz velünk? Szépen mondja ezt paedagógusunk: Lubrich, nagy munkájában: „Ki reményleni tud, az éltét hosszabbítja; mert lelke nyugodt s jóvendő boldogsága már a je-

mindennapi prófunt, ruházat, lakás, élelem, községi, állami adónevek, pap-, tanító-, jegyző-fizetés, ügyvéd, orvos, patika, törvényszék és végrehajtó; — de ezek még mind csak kisebb, t á r c z a i költemények, hát még aztán a nagyobb szabású költemények!, pl. egy új palota, libériás kocsi, nyerges paripa, diszfogat, béli ruha, estélyek, Mehádia és Carlsbad, Berlin és Páris, meg a sok — stb. stb.!!

Volt-e, lesz-e valaha ennyi klaszszikus költemény-faj megénekelve a „B a r s” tárczájában? — Soha!!, csak most e perczen és általam!

Megengedem, hogy a nagy költők tárczáiból a költemények bizonyos idő mulva kiapadnak; ámde nem így járnak-e a nagy poéták is?; ezeknek kebléből nem alszik-e ki, vén korukban, a prométheusi titz?

— Minden nagy poétának van „h a t t y u d a l a” és nincs-e a nagy költőknek is? Igenis van!, mindeniknek van utósó költészet; csak hogy a poéták hattudala már nem oly világászóló, mert lángszellemök kialvófélben van, a nagy költők hattudala ellenben föltulmulja összes, megelőző költeményeiket. Finis coronat opus!

Lássunk izlelül ily felséges hattudalokat! Az egyik nagy költő lelövi a más ember drága, szép paripáját s csak azután kérdezi: „mi az ára?” és ő fizet, mint a köles, mert van költemény elég. — Egy másik, a költői lelkesültég nagy hevében, 1000 forintos költeménynyel gyujt szivarra; kell-e ennél lángolóbb költészet? — Ismét egy másik dominiumokat dob oda a 32 levelű biblia szeszélyének; ez aztán a valódi szenvedélyes költészet!

— Költő és poéta között nagy a különbség; a poéták, életükben, rendszeren nyomort, inséget szenvedni kénytelenek, valódi gyöngyéletök csak holtuk után kezdődik; a nagy költők ellenben elmondhatják Talleyrand szerint magukról: „éltem”! s ami fő: a halál előtt.

Már pedig a jelen korban a megélhetés

fő-főprinczipium és a nagy költők ez elvet pompásan alkalmazzák; ők igazán tetszősek, kedvők szerén élnek. Ilyen fényes, uri életet ki ne ohajtana?!

Hazánkban kevés gazdag embert találhatni a nagy poéták között; de annál több nagy költőt a közép-vagyonú és a szegényebb néposztály zömében.

Mindannyian szeretünk, ohajtunk és akarunk nagy költökké lenni, a nagy költők fényes életét, legkedvesebb ideánk gyanánt tekintjük. Innen van, hogy mi költő nép vagyunk. Legnagyobb költő nép: a magyar!; de meg is látszik rajta minden tekintetben.

Jelen, költő korszakunkban megirtuk már őseink történetét; ők bizony se nagy poéták, se nagy költők nem voltak; költeményeiket rogyos zacsokokban s a ládáiában rejtegették. Tárczáról tehát fogalmuk se volt, melyek segítségével a világba léphettek volna költeményeik; a sajtóhibáról pedig még álmlukban se voltak képesek fogalmat alkotni.

Óriási a különbség köztünk és őseink között!

— Megjő az idő, midőn rólunk is megírják történetünket gyermekeink; ezek illetékes bírák lesznek azon kérdésben, hogy nemzeti létünköt, a megélhetést, mennyire biztosította nagy költő voltunk, a késő unokák számára?

Nagy költő emléktünk áldásos, vagy átkos főmaradását azon kérdés fogja eldönteni: vajon a nagy költés hevében szaporodtak-e, vagy a padtak költeményeink?, úgy a polgárok, mint az állam tárczáját megtudtuk-e óvni a lényeges és veszedelmes sajtóhibáktól?!

Fehér Antal.

lenben boldogítja őt; lelke egész megelégedéssel a boldog átadással csügg azon, amit elérni óhajt s elérhetésében bizik is.

Ime!, miért oly nagy kincs a gyermek a családban.

És azt kell-e moudanom, mi agyermeknek a család? Hol találhatná a gyermek azt a mindenre kiterjedő, szerető gondoskodást; hol találna tehetetlenségében azt a gondozást, hivópolást, melyet a családban nyer? ... Eleteének föntartását, oly féltékeny megóvását ki, vagy mi tudná úgy teljesíteni, mint a család?, mely szeretetének minden erejével, szülői szívének minden érzelmével, lelkének minden gondolatával csak ő rajta csügg, csak ő érette látszik teremtetve lenni. Itt találja a gyermek teste és lelke nevelésének kezdetét; itt van alapja letéve annak, ami által a gyermek szülői reményét betöltheti.

A családnak kell ezt megértenie s aztán e szerént eljárnia, mint Lubrich mondja: „Csak az egész embernek s így mind a léleknek mind a testnek összhangzatos nevelése által lehet az ember azzá, amivé rendeltetésénél fogva lennie kell, akár földi létében, akár végeztéljára nézve.”

A család veti meg a gyermek lelki, erkölcsi és testi nevelésének alapját s erre mindvégig nagy befolyással is bír. Ezért felelős annyira a szülő a gyermekért, ennek jövőjéért s innen meg lehet magyarázni és könnyen megérteni, hogy a szülő annyira féltékenyen őrzi gyermekét s oly kétkedve, oly félve engedi őt ki családja köréből.

A gondoskodás, okos vigyázás, óvás, nem lehet oly nagy mértékű a szülő részéről, hogy az a gyermekhez való viszonyából, kötelességérzetéből fölfogható nem lenne. A legkínosabb aggodalom, mely sokszor csekély alapu s csaknem alaptalan is, megbocsátható s némi jogosultsága elismerhető; mert annyi áll, hogy a gyermek sehol sem lehet nagyobb biztosságban, jobb körben, mely mindenoldalu kiképzésére nagyobb mérvben hathatna, mint oly családban, mely természetesen kötelezettségének hű és pontos teljesítéséhez képes magában a gyöngéd szeretetet okszerűséggel, a legjobb szándékot a legtisztább tárgyismerettel, szóval az okszerű nevelés tudományával egyesíteni.

De másrészt, nem tekintve, hogy ily család mily nagy ritkaság, sőt föltéve, hogy minden család ilyen: képzelhető-e, hogy a család képes a gyermeket teljesen kiképezni, kiművelni valódi emberre, honfiúvá, önálló, tudományos fővé, aki aztán a reményeknek megfelelően, a család öröme s támasza, a társadalomnak s hazának okos és erkölcsös polgára, az emberiség hasznos tagja legyen?

(Vége köv.)

Értesítés.

A lévai, állami tanítóképezde házi-ipar tárgyaira miniszteri engedéllyel kibocsátott sorsjegyek huzása folyó hó 17-én délután 5 órakor a helybeli kaszinó helyiségében fog megtartatni. A kisorsolt számok jegyzéke a Bars július 24-iki számában fog közöltetni. Léva, jul. 8, 1881.

Az igazgatóság.

Színészet Léván.

Szombaton. (jul. 2-ikán): A szökevény, vígjáték, 1 főlvonásban, írta: Kürthy Emil. A közönség élénk érdeklődéssel várta e darabot, mint megyénk fiatal és tehetséges szülöttének első, drámai művét. Bevalljuk azonban, hogy mi már előre féltünk, hogy egy körülmény nagyon fog ártani a darab sikerének, és ez: a fővárosi lapok legtöbbjének igen nagy dicsérete. Nagy kitüntetés után mindenki igen sokat vár; többet, mint rendes körülmények közt aztán kapni szokott. Közönségünk is így járt: az eredmény nem elégitette ki. Pedig a Szökevény hivatott kezeknek a műve. Jelenetkezései a színpad ismeretére vallanak, dialógjai élénkek. Szóval a darab oly tulajdonokkal bír, amik bennünket a fiatal szerző irányában szép reményekre jogosítanak. Távolról sem akarjuk azonban szerzővel elhitetni, hogy első műve, a Szökevény, már egy tökéletes mű. Ellenkezőleg, azt tartjuk, hogy szerzőnk már kiindulásában tévedett, midőn egy kis gyermek bohó eselekvénye körül csoportosítja a darab összes, drámai eseményét, u. m.: az örökös és kiegyenlíthetlen harag megszüntését, a több rendbeli házasságot, stb. Azután a vékony főselekvényhez képest nagyon sok a mellékeselekvény, ami bizony csak a drámai egységnek esik rovására. Ugy, hogy a befejezésnek sablonszerűnek kell lenni a sok személy miatt: a gyermek előkerül, a nagypapa megbocsát, az unokák összeházasodnak, a nevelő megkapja a segéd-tanfolygvetelői kinevezést, nyomban megházasodik; ami bizony nagyon is sok dolog, egy egy-főlvonásos vígjáték végén. De e lényeges hibák dacára is a darab hatással adható. Némely jelenetei megkapók; minő a nagypapa kibeküldési jelenete unokacányával, a nevelő szerelmi jelenete, stb. A darab szép közönség előtt adatott, összevágó, korrekt előadásban. A szereplők közül Sándort kell kiemelni, ki a nagypapa szerepében oly igazi melegséggel játszott, hogy a közönség nyílt jelenetben többször kitapsolta. Sándorné (Aranka) szintén jól játszott. Völgyiné, Margit szerepében, jó izléssel és eleganciával szeretetreméltóságot tudott egyesíteni, Parragh (Tömössy Gá-

pár), Rózsáné (Krimhilda), Pálfi (Zoltán) s a többi szereplők is megállták helyüket. A darab hőséről sem feledkezhetünk azonban meg s regisztrálnunk kell, hogy Sándor Ilka (a 12 éves Géza) bátor föllépést s kedves leánykának mutatta magát, akit szökésében a közönség tapsok s virágcsokor által iparkodott gátolni. A jelen volt szerzőt a közönség élénken kitapsolta.

Ugyanezok szombaton, a Szökevényt megelőzőleg, adatott: a Számártej, énekes vígj., 1 főlvonásban, írták: Gabriel és Dupenty. A két Völgyi aratott e régi, bohókás darabban sikert.

Vasárnap, (jul. 3-án): A szomszéd uram kaka, népszínmű, 3 főlvonásban, írta: Lukácsi Sándor. E színpadon először. A darab, — mint általában minden Lukácsi-féle darab — nem sokat érő, és inkább a karzati publikumnak, mint a jóízűt közönségnek van szánva. A férjhezmenni vágyó menyecskét Bodor Etel adta, elég jól. Németh (Jóska), jó népszínmű énekesnek bizonyult. Völgyi Gyula (Sáska Peti) lelket öntött nem sokat érő szerepébe, míg Sándorné (Juliska) és Völgyiné (Parragh) kevésbé voltak népszínműi alakok. Parragh (a vén Róka) csak javított azon a szerepen, melyet a szerző, úgy látszik, csak azért írt meg, hogy benne minden erkölcsi érzéklet lábbal tiporjon. Rózsáné kitünően alakítja az oly szerepeket, minő Papucs Klári. — Közönség szép számmal.

Keddén, (jul. 5-én) Parragh, jutalomjátékul: Pokol a háznál, vígj., 3 főlvonásban. E darabról semmi szempontból sem lehet írni. Sem a darab nem jó, sem a szereplők nem játszottak kedvvel, sem a közönség nem viseltetett érdeklődéssel a darab és a jutalmazandó iránt. Ez utóbbit nem lehet eléggé sajnálni, mert Parragh nem azon kezdő színészek közé tartozik, a kiktől majd lehet várni valamikor valamit, ő már befejezett tehetség, képzett színész s így a közönség pártolására nagyon is méltó. Az előadás, mint említők, kedvetlenül folyt le. Parragh (Világosi), Völgyiné (Petronella), Németh (Mázoló Janesi), Völgyi Gyula (Varga Bence) és Sándorné (Ilona) tölték be az estét.

Csütörtökön (jul. 7-én): Váljunk el, Színmű, 3 főlvonásban, írta: Sardon és Najac; közkívánatra másodsor, Közönség csekély számmal nézte végig az előadást, mely most azzal a változással adatott, hogy Németh helyett Parragh adta Clavignae des Prunellest.

Szováthy Lajos,
társzerkesztő.

Holló Sándor,
felelős szerkesztő.

29. szám

H I R D E T É S E K.

Július 10. 1881.

Utazó ügynökök ismeretlen cégek varrógépeit magas áron kínálják, előpénzeket vesznek föl és azután rozsgépeket küldenek, utánvételek mellett.

E vidéken ilyenektől rendelni fölöslegessé válik, miután nálam mindig vannak raktáron

Howe, Singer, Wehler & Wilson, Badenia és Anger

varrógépek

és minden előleg nélkül, egy forintot, de még kisebb, részletfizetésre adom azokat,

5 évi jótállás mellett.

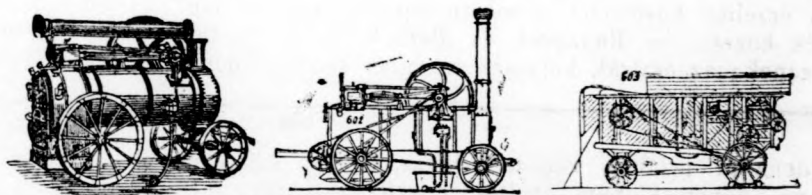
Családi célekre ajánlom a Singer-gépeket, negyven forintért.

Fischer Miksa

kereskedésében, Léván.

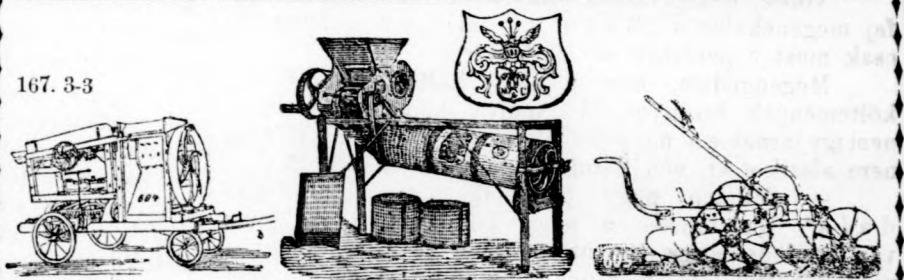
1615-1.

EREDETI RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

GROSSMANN J.

váci-körút, 76-ik szám alatt — BUDAPEST — az osztr. álfamvaspálya közelében.

Eredeti Hofherr

Eredeti Mayer

Eredeti Jefferies

Tessék a gyári jelvényt kívánni.

Nem a hirdetések olvasása által itélheti meg a beteg biztosan, vajon a hírlapokban fölcicsért, számtalan gyógyszerek közül ez, vagy amaz-e a neki való, vagy, hogy pénzét nem hiába adja-e ki. Ezért egy beteg se sajnálja a fáradságot és hozassa meg magának a „Betegbarát” című könyvecskét Gorischek Károly, cs. kir. egyetemi könyvtárostól, Bécsben (István tér, 6.) meit e könyvecskében tekintélyek által ajánlott és legjobbaknak bizonyult gyógyszerek szakszerűen és kimerítően vannak ismertetve úgy, hogy minden beteg egész nyugalommal bírálhat s a legjobbat választhatja magának. A könyvecske ingyen és bérmentve küldetik meg a megrendelőnek, tehát nem okoz több költőtet, mint 2 krt, a levelezési lapért, mely magyar is lehet.

Vételre kerestetik

egy 500—800 hold kiterjedésű, jó buzatalalajjal bíró, ármentes és a közlekedési vonalok közelében fekvő,

tagositott birtok.

Az ajánlatok: **Nedeczky Tibor**, földbirtokos, Véz t, u. p. Marcellház, cím alatt küldendők meg.